

АВТОТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛЭЭР АЧАА ТЭЭВЭРЛЭХ ДҮРЭМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл, нэр томьёо

1.1. Ачаа тээвэрлэх дүрмийн зорилго нь Монгол улсын нутаг дэвсгэрт автотээврийн хэрэгслийг ашиглан ачаа тээвэрлэлтийн ажил, үйлчилгээ эрхэлж буй аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн /цаашид “тээвэрлэгч” гэх/ ачаа тээврийн үйлчилгээг хэрэглэгч аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн /цаашид “тээвэрлүүлэгч” гэх/-д тавигдах шаардлага, хүлээх эрх, үүргийг тодорхойлж, түүнтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2. Замын хөдөлгөөнд оролцдоггүй байлдааны тусгай зориулалттай болон мөрдөх алба, тахар, цагдаа, тагнуул, зэвсэгт хүчин, хилийн цэрэг, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх, онцгой байдлын байгууллагын зэрэг хойшлуулашгүй албан үүрэг гүйцэтгэдэг автотээврийн хэрэгсэлд энэхүү дүрэм хамаарахгүй. Мөн түүнчлэн үйлдэрлэлийн дотоод үйл ажиллагаанд хамааралтай технологийн тээвэрлэлт гүйцэтгэдэг/уул уурхайн, үйлдвэрийн хашаа зэрэг газар/ автотээврийн хэрэгсэлд хамаарахгүй.

1.3. Дүрэмд заасан нэр томьёог дараах утгаар ойлгоно:

1.3.1. ачаа–автотээврийн хэрэгслээр тээвэрлэж буй эд зүйлсийг;

1.3.2. тээвэрлэлт–автотээврийн хэрэгслээр зорчигч болон ачааг нэг газраас нөгөө газарт шилжүүлэн зөөхтэй холбогдсон ажил, үйлчилгээг;

1.3.3. ачааны терминал–ачааг цуглуулах, хүлээн авах, бүртгэх, хадгалах, боловсруулах, ачих, буулгах, түгээх зориулалттай, шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр тоноглогдсон, ачааны талаарх мэдээллийн сүлжээ бүхий барилга байгууламжийн цогцолбор

1.3.4. терминалийн тээвэрлэлт–ачааны терминалаар дамжин зохион байгуулагдаж тэдгээрийн хооронд хийгдэх тээвэрлэлт

1.3.5. ачаа тээврийн зууч–ачаа илгээгч, хүлээн авагч, тээвэрлэгчийн хооронд зуучлалын үйлчилгээ үзүүлэгч этгээд

1.3.6. тээвэрлүүлэгч–тээвэрлэлтийн үйлчилгээ хэрэглэгч/ачаа тээврийн үйлчилгээг захиалагч/–ачаа илгээгч, ачаа хүлээн авагч, ачаа тээврийн зуучлагч

1.3.7. ачаа тээврийн автотээврийн хэрэгслийн техникийн байдал–ачаа тээврийн хэрэгслийг зориулалтаар нь ашиглах боломжийг тодорхойлсон техникийн норматив эрх зүйн баримт бичгээр тогтоосон шинж чанар, үзүүлэлтүүдийн цогц нэгдэл;

1.3.8. тээвэрлэгч аж ахуйн нэгж–тээвэрлэлтийн үйлчилгээний талаар автотээврийн салбарт мөрдөгдөж буй дүрэм, журам, стандартын шаардлага хангасан ачаа тээврийн үйлчилгээ эрхэлж буй хуулийн этгээд

1.3.9. тээвэрлэгч-жолооч–ачааг хүлээн авч дагалдах бичигт заасан газарт хүргэх үүрэг хүлээсэн мэргэшсэн жолооч

1.3.10. хүнсний түргэн муудах, эмзэг ачаа–физик, химийн шинж чанараа амархан алддаг, тээвэрлэлтийн үед эрүүл ахуй, халуун, хүйтний тусгай дэглэм шаарддаг хүнсний бүх төрлийн бүтээгдэхүүн.

1.3.11. тусгай зориулалтын автотээврийн хэрэгсэл–ачааг гэмтээх, муутгах, чанар байдлыг алдагдуулахгүй байх тусгаарлагч бүхий битүү тэвш, бүхээгтэй,

эсвэл эдгээр нь хөргөх юм уу хөлдөөх нэмэгдэл тоног төхөөрөмжөөр тоноглогдсон тодорхой нэг төрлийн ачаа тээвэрлэхэд зориулагдсан тусгайлсан хийцтэй тэвш бүхий автотээврийн хэрэгсэл

1.4. Энэхүү дүрэмд тусгагдсан бусад нэр томъёо нь Монгол Улсын Иргэний хууль, Автотээврийн тухай хууль болон бусад эрх зүйн актуудад нийцсэн болно.

Хоёр. Ачаа тээвэрлэлт

2.1. ачаа тээврийн үйлчилгээ нь улс орон, хүн амын тээврийн эрэлт хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэн ачааны чанар, бүрэн бүтэн байдлыг алдагдуулахгүйгээр, цаг хугацаанд нь аюулгүй тээвэрлэхэд чиглэгдэнэ.

2.2. Автотээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон орон нутгийн байгууллага нь автотээврийн талаар төрөөс баримтлах бодлого, Автотээврийн тухай хууль, түүнд нийцүүлэн гаргасан дүрэм, журам, стандартын хэрэгжилтийг хангуулан, тээвэрлэлтийг зохицуулан зохион байгуулж, хяналт тавих эрх бүхий байгууллагуудын ажлын харилцан уялдааг хангана.

2.3. ачаа тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааг зохицуулж зохион байгуулах эрх бүхий байгууллага нь бусад холбогдох байгууллагуудтай хамтран ачаа тээврийн мэдээллийн нэгдсэн сан бий болгож, харилцан мэдээллээ солилцох нөхцлийг бүрдүүлж ачааны дагалдах бичиг, замын хуудас зэрэг тээвэрлэлтийн баримт бичгүүдийг цахим сүлжээнд байршуулан бусад хэрэглэгчид ашиглах боломжоор хангаж ажиллана.

2.4. томоохон төвлөрсөн суурин газруудад ачаа тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааг ачааны терминал, логистик төвүүдээр дамжуулан гүйцэтгэнэ.

2.5. тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааг Иргэний хууль, Автотээврийн тухай хууль, Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль болон бусад хууль тогтоомжид нийцсэн тээвэрлэлтийн гэрээний үндсэн дээр эрхэлнэ.

2.6. Аюултай ачаа, овор ихтэй, урт, хүнд ачаа, хүнсний түргэн гэмтэх, эмзэг бүтээгдэхүүнийг зөвхөн зориулалтын автотээврийн хэрэгслээр “Автотээврийн хэрэгслээр хүний амь нас, эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчинд аюул, хохирол учруулж болзошгүй ачаа тээвэрлэх журам”-ыг баримтлан тээвэрлэнэ.

2.7. “Аюултай ачаа. Ангилал. Техникийн ерөнхий шаардлага” MNS 4978:2000 стандартын 5.2-т заасан аюултай ачааг тээвэрлэхдээ холбогдох хууль тогтоомж, бусад эрх зүйн актуудад заасан нөхцөл, шаардлагын дагуу тээвэрлэлтийг гүйцэтгэнэ.

2.8. Автотээврийн хэрэгслийн оврын болон жингийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандартаар тогтоосноос хэтэрсэн тохиолдолд тухайн аймаг, нийслэлийн замын цагдаагийн алба болон автозамын асуудал хариуцсан газартай тээвэрлэлтийн хөдөлгөөний замнал, цагийн хуваарийг тохиролцож баталгаажуулсан байх бөгөөд “Овор ихтэй ачааны тээвэрлэлтэд тавих ерөнхий шаардлага” MNS 5345:2011 стандарт болон бусад эрх зүйн баримт бичгийн дагуу тээвэрлэнэ.

2.9. Хүнсний түргэн гэмтэх, эмзэг бүтээгдэхүүнийг тогтоосон горимынх нь дагуу хөргөгч бүхий /рефрижератор/ битүү бүрхүүлтэй зориулалтын автотээврийн хэрэгслээр “Хүнсний түргэн муудах, эмзэг бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага” MNS 5343:2011 стандартад заасны дагуу тээвэрлэнэ.

2.10. Тус бүтээгдэхүүний хадгалалт, хүргэх хугацаа, тээвэрлэлтийн үед баримтлах ариун цэвэр, эрүүл ахуйн шаардлагыг энэхүү дүрмээс гадна Хүнсний тухай хууль болон бусад эрх зүйн актуудаар тогтооно.

2.11. Тээвэр зуучийн үйл ажиллагааг “Автотээврийн хэрэгслээр ачаа тээвэрлэх ба тээвэрлэлтэд зуучлах үйлчилгээ MNS5346:2003” стандартын дагуу гүйцэтгэнэ

2.12. улс хоорондын байнгын ачаа тээвэрлэх үйл ажиллагааг зөвхөн өөрийн эзэмшлийн автотээврийн хэрэгслээр гүйцэтгэнэ.

2.13. Монгол Улсын хил нэвтрэн хийгдэх зорилготой хилийн бүсэд хийгдэх хот хоорондын болон орон нутгийн байнгын ачаа тээвэрлэлт, хил нэвтрэн хийгдэх зорчигчдын тогтмол ба тогтмол бус, байнгын ба байнгын бус ачаа тээвэрлэлтийг улс хоорондын тээвэрлэлтэд хамааруулна.

2.14. ачаа тээвэрлэлтийн хөлсийг тогтоохдоо автотээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас тогтоосон жишиг тарифийг үндэслэн оролцогч талууд харилцан тохиролцож гэрээгээр тогтооно.

2.15. малыг зориулалтын болон тусгайлан тоногдсон автотээврийн хэрэгслээр тээвэрлэнэ.

2.16. улсын хэмжээнд нэгдсэн зохион байгуулалттайгаар хийгдэх тээвэрлэлтийг захиалагч байгууллага нь шаардагдах автотээврийн хэрэгслийн хэрэгцээ, шаардлагыг тодорхойлсны үндсэн дээр тээвэрлэгч аж ахуйн нэгжүүдэд мэдээлэн тэдгээрийг чөлөөтэй өрсөлдүүлэн оролцуулах зарчмыг баримтална.

2.17. тээвэрлэгч нь ачааны шинж чанар, овор хэмжээ, тээвэрлэлтийн нөхцөл, тээвэрлэлтэд тавих шаардлага, тоо хэмжээ зэргээс хамааруулж тухайн төрөл, ангиллын ачаанд тохирсон хөдлөх бүрэлдэхүүний зориулалт, төрлийг сонгож тээвэрлэлтийг гүйцэтгэнэ.

2.18. бүх жингийн болон тэнхлэг дээрх ачааллын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ нь үйлдвэрлэгч болон “Автотээврийн хэрэгслийн техникийн байдалд тавих ерөнхий шаардлага” MNS 4598: 2011 стандартаар тогтоосон хэмжээнээс хэтэрсэн тохиолдолд нийтийн хэрэгцээний авто зам ашиглан замын хөдөлгөөнд оролцохыг хориглоно.

2.19. улс хоорондын байнгын ачаа тээвэрлэлт гүйцэтгэх тээвэрлэгч аж ахуйн нэгжийн автотээврийн хэрэгслийн тоо нь “Автотээврийн хэрэгслээр ачаа тээвэрлэх ба тээвэрлэлтэд зуучлах үйлчилгээ. MNS 5346:2003” стандартын “С” зэрэглэлээс доошгүй байна.

2.20. хүнсний түргэн гэмтэх, эмзэг бүтээгдэхүүн тээвэрлэх, түүнчлэн Монгол Улсад урьд нь ашиглагдаж байгаагүй тусгай зориулалтын автотээврийн хэрэгсэл ашиглан улс хоорондын байнгын ачаа тээвэрлэлт гүйцэтгэх тохиолдолд дээрх стандартын “D” зэрэглэлтэй байж болно.

2.21. соёлын биет өвийг Засгийн газрын 2016 оны 52 дугаар тогтоолын хавсралтаар батлагдсан “Соёлын биет өвийг зөөж тээвэрлэх журам”-ын дагуу тээвэрлэнэ.

Гурав. Ачааны терминал

Ачааны терминал нь дараах нийтлэг шаардлагыг хангасан байвал зохино. Үүнд:

3.1. ачааны терминалийн үйлчилгээ эрхлэх байгууллага нь нутаг дэвсгэрийн холбогдох байгууллагад тогтоосон журмын дагуу бүртгүүлж, улсын бүртгэлийн гэрчилгээ авсан байна.

3.2. ачааны терминал нь өмчийн ямар ч хэлбэрийн /төрийн, хувийн хэвшлийн, гадаадын г.м./ байж болох бөгөөд тээвэр зуучийн болон агуулахын нэгдмэл үйлчилгээ үзүүлэх зориулалтаар байгуулагдсан тээвэр–агуулахын аж ахуйн бие даасан цогцолбор байна.

3.3. улс хоорондын ачааны холимог терминал нь ачааг цуглуулах, хүлээн авах, хадгалах, боловсруулах, түгээх, ачиж буулгах, мэдээлэл цуглуулах

„дамжуулах ба солилцох „даатгал, гаалийн бүрдүүлэлт хийх зэрэг нэг цэгийн үйлчилгээ үзүүлэх дотоод бүтэцтэй байна.

3.4. Ачааны терминалд тавих шаардлага нь “Ачааны терминал. Ангилал. Нийтлэг шаардлага MNS5832:2007” стандартаар тодорхойлогдоно.

Дөрөв. Ачаа илгээгч, хүлээн авагчийн эрх, үүрэг

4.1. Ачаа илгээгчийн эрх, үүрэг

4.1.1. автотээврийн хэрэгсэл нь тээвэрлэх ачааны төрөл, горимд нийцүүлэх талаар тээвэрлэгчээс шаардах

4.1.2. гэрээнд заасан хугацаанд тухайн ачааны төрөлд тохирсон автотээврийн хэрэгслийг бэлэн байлгахыг тээвэрлэгчээс шаардах

4.1.3. тээвэрлэж буй ачааны онцлогоос хамаарч тээвэрлэгчид санамж, зөвлөгөө өгөх

4.1.4. автотээврийн хэрэгсэл нь ачааны онцлог, төрөлд тохирохгүй бол тээвэрлүүлэхээс татгалзах

4.1.5. тээвэрлэх явцад ачааны бүрэн бүтэн байдал, чанар нь алдагдахгүй байх нөхцөлийг ханган сав баглаа, боодлыг сайтар шалган ачааг урьдчилан бэлтгэх

4.1.6. ачааны баглаа, боодол, сав, бэхэлгээ, битүүмжлэл /лац, ломбо/, хаяг, шошгыг холбогдох стандарт, техникийн нөхцөлийн дагуу хийх;

4.1.7. ачааны дагалдах бичгийг үнэн зөв бүрдүүлэх

4.1.8. гэрээгээр ачааг ачих, буулгах үүрэг хүлээсэн бол шаардагдах машин механизм, ажиллах хүчийг бэлэн байлгах.

4.1.9. ачааг чингэлгээр тээвэрлэх бол чингэлгийн тэвшний талбайд тэгш хэмтэй тэнцүү байрлуулж ачуулах

4.1.10. хайрцаг, сав, баглаа, боодол бүхий ачаанд тус бүрд нь тоо, жингийн хэмжээг тавьсан байх

4.1.11. гэрээнд заасан бол тээврийн хөлс төлөх

4.1.12. тээвэрлэх ачааг гэрээнд заасан газар, цагт бэлэн байлгах

4.1.13. аюултай ачаа тээвэрлүүлэх бол ачааны ангилал, аюулын зэрэглэл, ачаа илгээгч, хүлээн авагчийн талаарх үнэн зөв мэдээллээр тээвэрлэгчийг хангаж шаардлагатай баримтуудыг бүрдүүлэн жолоочид өгөх

4.1.14. хүлээн авагчийн гэрээ, захиалгагүй ачааг тээвэрлүүлсэн тохиолдолд түүнээс үүдэн гарах хохирлыг хариуцах.

4.2. Ачаа хүлээн авагчийн эрх, үүрэг

4.2.1. тээвэрлэгчээс ачаа буулгах цагийг баримтлахыг шаардах

4.2.2. тээвэрлэлтийн буруугаас гэмтсэн ачааг бүхэлд нь болон хэсэгчилсэн байдлаар хүлээн авахаас татгалзах.

4.2.3. Гэрээний үүргээ биелүүлээгүй бол буруутай этгээдээс хохирлоо нэхэмжлэх

4.2.4. ирсэн ачааны лац, ломбо, бүрэн бүтэн байдлыг шалгах

4.2.5. уяа, холбоос, бэхэлгээг тайлж ачааг буулган дагалдах бичигтэй тулгаж хүлээн авах

4.2.6. ачааны дагалдах бичигт хүлээн авсан тухай тэмдэглэл хийж гарын үсэг, тэмдгээр баталгаажуулах

4.2.7. ачаа хүлээж авсан тухай ачааны дагалдах бичигт тэмдэглэл хийж өөрт 1 хувийг үлдээн, жолоочид үлдсэн хувийг өгнө. Жолооч нь дагалдах бичгийн 1 хувийг тээвэрлэлтийн тооцоонд замын хуудасны хамт өгнө.

4.2.8. автомашины тэвшийг цэвэрлэх, шаардлагатай тохиолдолд ариутгах

4.2.9. тээвэрлүүлэгч нь ачааг хүлээн авах, хүлээлгэж өгөхдөө дор дурдсан зарчмыг баримтална. Үүнд:

4.2.9.1. стандартын сав баглаа, боодол, хайрцаг багцлалтай ачааг түүний шошгод заасан тоо ширхэг, хүндийн хэмжээ, эзлэхүүнээр;

4.2.9.2. задгай ачааг газар дээр нь хэмжиж тогтоосон хүндийн хэмжээгээр;

4.2.9.3. газар дээр нь жин, хэмжээг тогтоох боломжгүй, стандартын сав, баглаа боодолгүй ачааг тээвэрлүүлэгчтэй тохиролцсон хэмжээгээр;

4.2.9.4. гэрээний дагуу тээвэрлэж ирсэн ачааг хүлээн авагч нь саадгүй хүлээн авна.

4.2.9.5. ачааны лац, ломбо, баглаа, боодол, хайрцаг, сав гэмтсэн жин, хэмжээ нь дагалдах бичигт заасан хэмжээнээс зөрсөн буюу гэмтсэн бол хавсралтаар баталсан актын дагуу хүлээн авна.

4.2.10. ачаа буулгах газрыг өөрчлөх зайлшгүй шаардлага гарвал ачаа илгээгч, тээвэрлэгчид мэдэгдэж холбогдох арга хэмжээ авахуулах ба үүнтэй холбогдон гарах зардлыг бүрэн хариуцна.

4.2.11. ачааг буулгасны дараа автомашины тэвш, чингэлгийг цэвэрлэх бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд ариутгал хийнэ.

4.2.12. тээвэрлэгч болон тээвэрлүүлэгч нь гэрээний хариуцлагыг тооцохдоо гэрээ дүгнэсэн баримтыг үндэслэх ба тохиролцоонд хүрч чадаагүй нөхцөлд холбогдох хууль, хяналтын байгууллагад хандаж асуудлыг шийдвэрлүүлнэ

Тав. Тээвэрлэгч аж ахуйн нэгж байгууллагын эрх, үүрэг

5.1. тээвэрлэлтийн гэрээний асуудлаар хууль ёсны шаардлага тавих, гомдлоо тавьж шийдвэрлүүлэх;

5.2. тээвэрлэлтэд гарсан хүндрэл бэрхшээлийн талаар тухай бүр холбогдох байгууллагад мэдэгдэж шаардлагатай туслалцаа авах;

5.3. тээвэр зохион байгуулалтын чиглэлээр санал гаргах, түүнд оролцох;

5.4. автотээврийн асуудал эрхэлсэн төв болон орон нутгийн байгууллагаас хууль, эрх зүйн зөвлөгөө авах

5.5. ачааг зориулалтын автотээврийн хэрэгслээр тогтоосон хугацаанд хүлээн авах газарт нь чанар байдлыг алдагдуулахгүй бүрэн бүтэн хүргэх;

5.6. ачаа илгээгч, ачаа хүлээн авагчид өөрийн хүчин чадал, тээвэрлэлтийн үнэ хөлс зэрэг автотээврийн үйлчилгээтэй холбогдсон үнэн зөв мэдээлэл өгөх;

5.7. стандартын шаардлага хангасан автотээврийн хэрэгслийг гэрээнд заасан хугацаанд бэлэн байлгах

5.8. тээвэрлэлтийн талаарх мэдээллээ тухайн орон нутгийн, эсхүл тээвэрлэлтийн гэрээ байгуулсан автотээврийн байгууллагад сар бүр үнэн зөв гаргаж өгнө. Мэдээлэл нь цахим болон бусад хэлбэрээр байж болно.

5.9. автотээврийн хэрэгслийн техникийн бүрэн бүтэн байдлыг шалгаж, замын хуудас баталгаажуулан олгох, тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих

5.10. стандартын шаардлагад нийцсэн техникийн үйлчилгээ, засварын байр, тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан байх

5.11. автотээврийн хэрэгслийг хадгалах зориулалтын гараж, зогсоолтой байх

5.12. мэргэжлийн инженер, техникийн ажилтан, мэргэшсэн жолооч, засварын ажилтнаар хангагдсан байх

5.13. хуульд заасны дагуу жолоочийн хөдөлмөр, амралтын горимыг мөрдүүлэх

5.14. жолоочийн мэдлэг мэргэшлийг дээшлүүлэх чиглэлээр сургалтын төлөвлөгөө гарган давтан сургах үйл ажиллагааг зохион байгуулах

5.15. тээвэрлэлтийн ажил, үйлчилгээг зөвхөн тухайн ангиллын мэргэшсэн жолоочоор гүйцэтгүүлэх.

5.16. тээвэрлэлттэй холбоотой баримт бичгийн бүрдүүлэлтийг хийж, анхан шатны бүртгэл хөтлөх

5.17. улс хоорондын байнгын ачаа тээвэр, аюултай ачаа тээвэрлэхдээ автотээврийн хэрэгсэл нь хяналтын төхөөрөмжөөр /GPS/ тоноглогдож, хөдөлгөөний удирдлага хяналтын төвд холбогдсон байна.

5.18. авто замын байгууллагаас авто зам, гүүрийг автотээврийн хэрэгсэл зорчиход саадгүй байлгахыг шаардах,

5.19. тээвэрлэгч нь ачааны шинж чанар, овор хэмжээ, тээвэрлэлтийн нөхцөл, тээвэрлэлтэд тавих шаардлага, тоо хэмжээ зэргээс хамааруулж тухайн төрөл, ангиллын ачаанд тохирсон хөдлөх бүрэлдэхүүний зориулалт, төрлийг сонгож тээвэрлэлтийг гүйцэтгэнэ.

5.20. байгалийн гамшиг болон хүн, малын гоц халдварт өвчинтэй тэмцэх, гал түймэр унтраах, улсын аюулгүй байдлыг хангахтай холбоотой хойшлуулшгүй ажилд автотээврийн хэрэгслийг тогтоосон хугацаанд хурдан шуурхай гаргаж өгөх

5.21. автозам, гүүрийн ашиглалтын нөхцөл хангаагүйгээс учирсан хохирлыг нөхөн төлүүлэхээр нэхэмжлэх эрхтэй.

Зургаа. Тээвэрлэгч-жолоочийн эрх, үүрэг

6.1. Тээвэрлэгч-жолооч нь дараах тохиолдолд ачааг тээвэрлэхээс татгалзах эрхтэй.

6.1.1. сав, баглаа, боодол нь тээвэрлэлтийн шаардлага хангахааргүй бол;

6.1.2. ачаа нь тухайн автотээврийн хэрэгслийн даацаас хэтэрсэн тохиолдолд;

6.1.3. тухайн тээвэрлэлтийн чиглэлд авто замын хөдөлгөөнийг түр зогсоосон, хязгаарласан;

6.1.4. тээвэрлэлтийн болон бусад дагалдах баримт бичгүүдийг бүрдүүлж өгөөгүй.

Дээрх тохиолдолд захиалагч нь тээвэрлэгчээс гарсан зардлыг хариуцан төлөх үүрэг хүлээнэ.

6.2. жолоочийн хөдөлмөр, амралтын горимыг мөрдөж тэмдэглэл хөтлөх

6.3. ачааны онцлог, авто замын нөхцөлд тохирсон тохиромжтой хурдыг замын хөдөлгөөний дүрэмд зааснаас хэтрүүлэхгүйгээр сонгон явах

6.4. **ажилд гарахын өмнө эмчийн үзлэгт заавал хамрагдаж замын хуудаст зохих тэмдэглэгээг хийлгэх**

6.5. ачааг өөрийн буруугаас өөр газарт буулгасан бол уг ачаа өөрийн зардлаар зохих газарт нь хүргэж өгөх.

6.6. ачааг ачихдаа сайтар бэхлэх, задгай ачаа тээвэрлэхдээ унаж, гээгдэхээс хамгаалсан бүтээлэг хэрэглэх,

6.7. ачаа нь замын хөдөлгөөний болон тээвэрлэлтийн аюулгүй байдалд нөлөөлөхгүй, автотээврийн хэрэгсэлд эвдрэл, гэмтэл учруулахгүй байх нөхцлийг бүрдүүлсэн байх талаар тээвэрлүүлэгчээс шаардах

6.8. ачааг хүлээн авсан, хүлээлгэн өгсөн тухайгаа дагалдах бичигт тэмдэглүүлэх

6.9. хөдөлгөөний явцад ачааны байдал нь тээвэрлэлтийн шаардлага хангахгүй байдал илэрвэл ачаа илгээгчид нэн даруй мэдэгдэж холбогдох зөвлөгөөг авах

6.10. ачааг хүлээн авснаас хойш хүлээн авагчид хүлээлгэн өгөх хүртэл буюу тээвэрлэлтийн явцад ачааны бүрэн бүтэн байдал, хадгалалт хамгаалалтыг бүрэн хариуцах

6.11. гэрээнд заасан цаг, хугацаанд ачааг дагалдах бичигт заасан газарт газарт хүргэх ба ачааг хүлээн авагч нь буулгах газрыг өөрчилсөн тохиолдолд тээвэрлэгч нь энэ тухай ачаа илгээгчид мэдэгдэх ба үүнтэй холбоотой гарах зардлыг буруутай этгээд хариуцна.

6.12. гэрээнд тодорхой тусгасан бол ачих, буулгахад үйл ажиллагаанд оролцох

6.13. авто зам, түүний байгууламж, автотээврийн хэрэгслийн даацыг хэтрүүлэхгүй байх,

6.14. автотээврийн хэрэгслийг зогсоохдоо зөвхөн зориулалтын зогсоол, талбайд байрлуулах

6.15. тогтоосон тээвэрлэлтийн чиглэлийг зөрчихгүй байх

6.16. харанхуй буюу үзэгдэлт хангалтгүй үед автотээврийн хэрэгслийн овор хэмжээ харагдаж байхаар түүний урт, өргөний дагуу гэрэл ойлгогчоор тоногдсон байна.

6.17. Тээвэрлэгч-жолооч нь хэмжээ, шинж чанараараа бусад ачаанд нөлөөлөхгүй, автомашинд ачиж байрлуулах боломжтой бүрэн бүтэн сав, баглаа, боодолтой ачааг хүлээн авч тээвэрлэнэ.

Долоо. Ачаа тээвэрлэлтийн баримт бичиг

7.1. ачаа тээвэрлэлтийн үндсэн баримт бичиг нь ачааны дагалдах бичиг байна.

7.1.1. ачаа тээвэрлэлтийн гэрээг дагалдах бичгийн хэлбэрээр байгуулна.

7.1.2. ачааны дагалдах бичгийг бүрдүүлснээр тээвэрлэлтийн гэрээ байгуулагдсанд тооцно.

7.1.3. дагалдах бичиг нь бараа бүтээгдэхүүний шилжилт хөдөлгөөнийг тооцох, ачаа тээврийн байгууллагын ажлын үр дүн, гүйцэтгэлийг тооцоход ашиглагдана.

7.1.4. ачаа тээвэрлэлтийн гэрээ /ачааны дагалдах бичиг/ нь Иргэний хуулийн 387 дугаар зүйлд заасан агуулгыг багтаасан байна.

7.1.5. ачааны дагалдах бичиг гэдэгт тээвэрлэж буй ачааны талаарх зайлшгүй шаардлагатай мэдээллийг агуулсан, тухайн ачааг тодорхойлох боломжтой баримт бичгийг ойлгоно

7.1.6. ачааны шинж чанар, онцлогоос хамаарч ачааны дагалдах бичиг нь хэлбэрийн хувьд, тоон мэдээллийг агуулсан, ачааны чанар байдлыг тодорхойлсон, төлбөр тооцооны зориулалттай болон дээрх бүх мэдээллийг агуулсан бүрэн цогц хэлбэртэй байж болно.

7.1.7. тээвэрлэж буй ачааны тухай мэдээллийг агуулсан байгууллагын орлого, зарлагын падаан, гаалийн манифест зэрэг албан ёсоор баталгаажсан баримт бичгүүдийг ачааны дагалдах бичигт хамааруулж түүнтэй адилтган үзнэ.

7.1.8. тээвэрлэгч нь тээвэрлэлт гүйцэтгэх тутамдаа тээвэрлэж буй ачааны талаарх мэдээллийг агуулсан дагалдах бичгийг авч явах үүрэгтэй.

7.1.9. дагалдах бичигт талууд гарын үсэг зурж баталгаажуулсан байна.

7.2. Замын хуудас нь автотээврийн байгууллагын анхан шатны бүртгэлийн үндсэн баримт бичиг бөгөөд дагалдах бичгийн хамт тухайн автотээврийн хэрэгслийн ажлын гүйцэтгэл, ашиглалтын норм, цалин хөлс тооцоход ашиглагдана.

7.3. Дараах баримт бичгүүдийн бүрдэл бүхий жолоочид тээвэрлэгч аж ахуйн нэгж нь замын хуудас олгож ажилд гаргана. Үүнд:

7.3.1. тухайн ангилалд тохирох жолоодох эрхийн хүчин төгөлдөр үнэмлэхтэй байх;

7.3.2. хуульд заасан тохиолдолд мэргэшсэн жолоочийн мэргэжлийн үнэмлэх;

7.3.3. автотээврийн хэрэгслийн гэрчилгээ;

7.3.4. автотээврийн хэрэгслийн албан татвар төлсөн тухай нотолгоо;

7.3.5. техникийн хяналтын үзлэгт орж тэнцсэн байх

7.3.6. жолоочийн хариуцлагын даатгалд даатгуулсан байх

7.3.7. шаардлагатай тохиолдолд автотээврийн хэрэгслийн болон ачааны даатгал.

7.3.8. хүнд болон овор ихтэй ачаа тээвэрлэх бол тухайн чиглэлийн авто замаар явах зөвшөөрөл

7.3.9. хүнсний түргэн гэмтэх эмзэг бүтээгдэхүүн тээвэрлэх бол тухайн автотээврийн хэрэгсэл шаардлага хангаж буй тухай мэргэжлийн хяналтын байгууллагын дүгнэлт

7.3.10. мал тээвэрлэх тохиолдолд мал эмнэлгийн бичиг

7.3.11. ургамлын хорио цээрийн бичиг

7.3.12. жолоочийн хөдөлмөр, амралтын горимын тэмдэглэлийн хуудас

Улс хоорондын болон дамжин өнгөрөх тээвэрлэлт гүйцэтгэх тээвэрлэгч нь дээр дурдсан баримт бичгүүдээс гадна дараах баримт бичгүүдийг нэмэлтээр бүрдүүлсэн байвал зохино.

Үүнд:

7.3.13. улс хоорондын болон дамжин өнгөрөх тээвэрлэлт хийх тохиолдолд олон улсын гэрээ хэлэлцээрээр зохицуулагдсан зөвшөөрлийн бичиг

7.3.14. тодорхой дулаан болон хүйтний тохируулга шаардагдах ачаа тээвэрлэж яваа бол температурын хэмжээг тодорхой цагуудад бүртгэл хөтөлнө.

7.3.15. ТИР карнейн хүрээнд барааг олон улсын хэмжээнд тээвэрлэх тухай конвенцийн хүрээнд олгогддог зөвшөөрөл

7.3.16. ачааны дагалдах бичиг /автотээврийн хэлэлцээрээр харилцан тохирсон бол /

7.3.17. Тухайн ачааны онцлогтой хамааралтай эрүүл ахуйн, хорио цээрийн, гаалийн болон бусад технологийн баримт бичгүүд

Найм. Улс хоорондын болон дамжин өнгөрөх ачаа тээвэрлэлт

8.1. . улс хоорондын болон дамжин өнгөрөх ачаа тээвэрлэлтийг холбогдох олон улсын гэрээ, хэлэлцээр, дотоодын хууль тогтоомж, стандартын дагуу тэдгээр улсад тээвэрлэлт гүйцэтгэх зөвшөөрлийн бичгийн дагуу гүйцэтгэнэ.

8.2. Олон улсын хэмжээнд ачаа барааг ТИР карней ашиглаж тээвэрлэх автотээврийн хэрэгсэл нь тухайн тээвэрлэлтийн харилцааг зохицуулдаг олон улсын конвенцийн нөхцөл шаардлагыг хангасан байна.

8.3. ачаатай буюу ачаагүй яваа автотээврийн хэрэгслийн овор болон жин нь хэлэлцэн тохирогч нөгөө талын нутаг дэвсгэр дээр тогтоосон нормоос хэтэрсэн мөн түүнчлэн аюултай ачаа тээвэрлэх үед тээвэрлэгч нь хэлэлцэн тохирогч нөгөө талын эрх бүхий байгууллагаас зөвшөөрөл авна. Энэхүү зөвшөөрөлд автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний замналыг тогтоосон бол уг заасан замналаар тээвэрлэлтийг гүйцэтгэнэ.

8.4. Дараах шаардлагыг хангасан тээвэрлэгч аж ахуйн нэгж улс хоорондын байнгын ачаа тээвэрлэлт гүйцэтгэнэ.

8.4.1. үйл ажиллагаа нь ачаа тээврийн үйлчилгээ эрхлэх чиглэлээр мэргэшсэн, санхүүгийн хувьд чадамжтай, дотоодын ачаа тээвэрлэлтийн үйлчилгээг 3-аас доошгүй жил эрхэлсэн байх

8.4.2. удирдах болон инженер техникийн ажилтан нь автотээврийн салбарын, эсхүл эдийн засгийн чиглэлийн мэргэжилтэй байх

8.4.3. тээвэрлэлт гүйцэтгэх боомт нь хөрш орнуудтай болон олон улстай байгуулсан гэрээ, хэлэлцээрийн хүрээнд харилцан тохиролцсон байх

8.4.4. тээвэрлэлтийн чиглэл нь автотээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар батлагдсан байх

8.4.5. ачаа илгээгч эсхүл хүлээн авагчтай тээвэрлэлт хийх гэрээ байгуулсан байх

8.4.6. “Автотээврийн хэрэгслээр ачаа тээвэрлэх ба тээвэрлэлтэд зуучлах үйлчилгээ. MNS 5346:2003” стандартын шаардлага хангасан өөрийн өмчлөлийн автотээврийн хэрэгсэлтэй байх

8.4.7. мэргэшсэн жолоочоор хангагдсан байх

8.4.8. автотээврийн хэрэгслийн техникийн бэлэн байдлыг хангах зориулалтын засвар, үйлчилгээний байгууламжтай байх

8.4.9. жолооч болон бусад ажилчдыг амраах зориулалтын байртай байх

8.4.10. улс хоорондын тээвэрлэлт гүйцэтгэхэд шаардлага хангаж буй тухай эрх бүхий этгээдийн дүгнэлт

Улс хоорондын болон дамжин өнгөрөх тээвэрлэгч нь дараах нэмэлт үүргийг хүлээнэ. Үүнд:

1. улсын хилээр хориотой бараа нэвтрүүлэх зорилгоор автотээврийн хэрэгслийг тусгайлан тоноглохыг хориглоно.

2. тээвэрлэгч нь улсын хил орчмын дэглэм, хилийн боомтын журмыг мөрдөн, хилийн хяналтын албадын ажилтны шаардлагын дагуу ачаа бараа, автотээврийн хэрэгслийг үзлэг шалгалтад бүрэн хамруулна.

3. улс хоорондын ачаа тээвэрлэлт гүйцэтгэх автотээврийн хэрэгслийг болон жолоочийн гуравдагч этгээдийн өмнө хүлээх хариуцлагыг заавал даатгуулсан байна.

4. улс хоорондын ачаа тээвэрлэгч нь зөвхөн зөвшөөрлийн бичигт заасан хилийн боомтоор тээвэрлэлт гүйцэтгэнэ.

5. гаалийн байгууллагаас битүүмжилсэн лацыг гэмтээхгүй байх үүргүүдийг хүлээнэ.

Ес. Дотоодын ачаа тээвэрлэлт.

9.1. дотоодын ачаа тээвэрлэлтэд хот хоорондын, хотын доторх болон хот орчмын, орон нутгийн ачаа тээвэрлэлт хамаарна.

9.2. дотоодын ачаа тээвэрлэлтийг үйл ажиллагаа нь ачаа тээврийн үйлчилгээний чиглэлээр мэргэшсэн, автотээврийн асуудал эрхэлсэн холбогдох байгууллагын бүртгэл, мэдээллийн санд бүртгэлтэй тээвэрлэгч гүйцэтгэнэ.

9.3. хот хоорондын болон хотын доторх ачаа тээврийн үйлчилгээ нь нэгдсэн зохион байгуулалттай байна.

9.4. хот хоорондын ачаа тээврийн үйлчилгээ нь нэгдсэн мэдээллийн сан, сүлжээгээр дамжин захиалгын дагуу явагдана.

9.5. хот хоорондын ачаа тээврийн үйлчилгээг зуучлагчийн оролцоотойгоор гүйцэтгэж болно.

9.6. хот доторх болон хот орчмын ачаа тээврийн үйлчилгээнд байгалийн шатдаг хий, цахилгаанаар ажилладаг байгаль орчинд ээлтэй автотээврийн хэрэгсэл ашиглана.

9.7. хотын доторх болон хот орчмын нутаг дэвсгэрт ачаа тээврийн үйлчилгээ эрхлэх тээвэрлэгч нь автотээврийн асуудал эрхэлсэн нутгийн захиргааны байгууллагаас тээвэрлэлт гүйцэтгэх авто замын чиглэл, хугацааг агуулсан холбогдох зөвшөөрлийг авсан байна.

9.8. тээвэрлэгч нь тээвэрлэлтийн гүйцэтгэлийн талаарх үнэн зөв мэдээллийг улирал тутам автотээврийн асуудал эрхэлсэн нутгийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ.

Арав. Шуудан тээвэрлэлт

10.1. тээвэрлэгч нь шуудангийн байгууллагатай хийсэн гэрээний үндсэн дээр шууданг хот хоорондын болон орон нутгийн нийтийн зорчигч болон шуудан тээвэрлэх зориулалтын автотээврийн хэрэгслээр тээвэрлэнэ.

10.2. шуудан тээврийн хөлсийг гэрээгээр тогтооно.

10.3. тээвэрлэж байгаа шууданг хаяж үрэгдүүлсэн, гэмтээсэн, саатуулсны хариуцлагыг гэм буруутай ажилтан холбогдох хууль тогтоомж болон автотээвэр, шуудангийн байгууллагын хооронд байгуулсан гэрээний үндсэн дээр хүлээнэ.

Арван нэг. Үнэ зарласан ачаа тээвэрлэх

11.1. Ачаа илгээгч нь үнэ зарласан ачааг тээвэрлүүлж болно.

11.2. үнэ зарласан ачааг тээвэрлэлтэд хүлээлгэн өгөхдөө түүний үнийг тодорхой мэдүүлэх үүрэгтэй.

11.3. үнэ зарласан ачаанд:

11.3.1. үнэт металл, чулуу болон тэдгээрээр хийсэн бүтээгдэхүүн

11.3.2. эртний эдлэл, урлаг, уран сайхны ховор бүтээл

11.3.3. видео, аудио багаж хэрэгсэл

11.3.4. цахим тооцоолон бодох, хувилах, олшруулах техник хэрэгсэл

11.3.5. туршилтын загварын машин, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэл

11.3.6. ахуйн хэрэгцээний эд зүйлс зэргийг хамааруулж болно.

11.4. үнийг худалдааны байгууллагын баримтаар, харилцан тохиролцсоноор, ижил төрлийн бүтээгдэхүүний зах зээлийн үнэлгээ зэргийг харгалзан тогтооно.

11.5. үнэ зарласан ачааг тээвэрлэхдээ тээвэрлэгч нь ачаа илгээгчтэй тохиролцож гэрээ байгуулсны үндсэн дээр тээвэрлэлтийг гүйцэтгэнэ. Тээвэрлэлтийн нөхцөл, хөлс болон бусад шаардлагуудыг гэрээгээр зохицуулна.

Арван хоёр. Мал тээвэрлэх

- 12.1. малыг мал эмнэлгийн байгууллагын хяналтын дор тээвэрлэнэ.
- 12.2. тээвэрлэлтийг мал тээвэрлэхэд зориулсан тусгай зориулалтын автотээврийн хэрэгслээр, эсхүл тусгайлан тоногосон автотээврийн хэрэгслээр тээвэрлэнэ.
- 12.3. тээвэрлэгч нь мал эмнэлгийн хорио цээрийн алба, мал эмнэлгийн байгууллагаас холбогдох зөвшөөрлийг авсан байна.
- 12.4. нэгж малд ногдох талбайг тодорхойлохдоо хэвтэх, босох боломжтой байхаар тооцно.
- 12.5. ачих, буулгах үйл ажиллагааг өдрийн цагаар, харанхуй болон үзэгдэх орчин хязгаарлагдмал бол сайн гэрэлтүүлэг ашиглан гүйцэтгэнэ.
- 12.6. хорио цээрийн дэглэм тогтоосон бүс, нутаг дэвсгэрээс холбогдох байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр мал тээвэрлэхийг хориглоно.
- 12.7. бод мал тээвэрлэх автотээврийн хэрэгслийн тэвш нь түүний шалнаас дээш 1,0-1,5 м өндөр төмөр, эсхүл модоор хийсэн хашлагатай байх ба дэгээ, уяагаар тоноглогдсон байна.
- 12.8. цаг уурын тааламжгүй нөхцөлд малыг битүү бүрхүүлтэй автотээврийн хэрэгслээр тээвэрлэх ба бүрхүүлд агааржуулалтын нээлхий гаргасан байна.
- 12.9. ачих, буулгахдаа хажуу талаараа хашлаг бүхий зориулалтын эстакад, дам гүүр, тавцан, шат зэргийг ашиглах ба налуу нь 30 градусаас ихгүй, гадаргуу нь халтирахааргүй, хөдөлгөөнгүй сайтар бэхлэгдсэн байна.
- 12.10. хонь, ямааг тээвэрлэхдээ бөөгнөрч дарагдахаас сэргийлэн тэвшийг 2-3 хэсэг болгон хашлагаар тусгаарлана.
- 12.11. бод, бог малыг нэг тэвшинд хамт тээвэрлэхийг хориглоно.
- 12.12. үхрийг хатуу холбоогоор богинохон уяна.
- 12.13. Зогсолт хийхгүйгээр тээвэрлэх дундаж зай 250 км-ээс хэтрэхгүй байна.
- 12.14. 6 цагаас илүү хугацаагаар тээвэрлэх бол усан, тэжээл өгнө. Хэвтэр нь хальтирахаас сэргийлсэн, чийг сайн шингээх чанартай байна.
- 12.15. малыг 14 цагаас илүү усгүй, 24 цагаас илүү идэш тэжээлгүй тээвэрлэхийг хориглоно.
- 12.16. тээвэрлэж буй малыг 5-6 цаг тутамд шалгах ба шаардлагатай тохиолдолд тухай бүр шалгаж тохирох арга хэмжээг авна.
- 12.17. адуу болон үхрийг тээвэрлэхдээ толгойг нь автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний чигийн дагуу харуулж ачна.
- 12.18. мал тээвэрлэж буй автотээврийн хэрэгслийн хурд нь хатуу хучилттай авто замд 60 км/ц, сайжруулсан замд 40 км/ц, шороон замд 25 км/цагаас хэтрэхгүй байх ба жолооч нь тоормослох, зогсох, эргэх үйлдлийг огцом хийхгүйгээр автотээврийн хэрэгслийг жолоодно.

Арван гурав. Тээвэрлэлтийн даатгал

- 13.1. Тээвэрлэгч нь зорчигч болон гуравдагч этгээдийн амь нас, эрүүл мэнд, ачаа тээшинд учирч болзошгүй хохирлыг арилгах зорилгоор Иргэний хууль, Даатгалын тухай хууль, Жолоочийн даатгалын тухай хууль, Автотээврийн тухай хуулинд нийцүүлсэн гэрээг даатгалын байгууллагатай урьдчилан байгуулж ажиллана.
- 13.2. Тээвэрлэгч нь өмчийн хэлбэр харгалзахгүйгээр жолоочийн даатгалд заавал даатгуулж тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа явуулна.

13.3. Тээвэрлэгч нь даатгалын тохиолдол гарсан үед цагдаагийн байгууллага болон жолоочийн даатгалын шуурхай албанд мэдэгдэх үүрэгтэй.

13.4. Тээвэрлэгч нь шаардлагатай тохиолдолд ачааны даатгалд даатгуулсан байна.

Арван дөрөв. Бусад зүйл

14.1. Ачаа тээвэрлэх дүрмийн хэрэгжилтэд автотээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон орон нутгийн байгууллагууд, Монгол Улсын бусад хууль тогтоомжоор зөвшөөрөгдсөн бусад төрийн байгууллагууд хяналт тавьж ажиллана.

14.2. Энэхүү дүрмийн заалтыг зөрчсөн этгээдэд Автотээврийн тухай хууль, Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Иргэний хууль болон бусад хууль тогтоомжийн дагуу эрх бүхий этгээд хариуцлага тооцно.

-оОо-

